

Ubekvemme fakta

Politiken, 9. oktober 2007. Når Connie Hedegaard forsvarer Al Gore's film og hævder, at den gør os klogere og er god at få forstand af, påtager hun sig ansvaret for et beskæmmende skred i miljødebatten. Et skred væk fra fakta, skriver dagens kronikør.

Af Bjørn Lomborg

Connie Hedegaard, Svend Auken og flere andre har ærgret sig over, at jeg har dokumenteret, hvordan Al Gore systematisk, uansvarligt og ensidigt har oversolgt risikoen om global opvarmning. Det er selvfølgelig også ubekvemt at blive konfronteret med fakta, når man nu prøver at sælge en holdning.

Senest er deres tro væbner, Christian Ege fra det Økologiske Råd, kommet til dem til undsætning og kræver offentligt, at fordi diskussionen om global opvarmning er slut, bør de danske medier ikke længere interviewe mig. Når journalister omtaler Al Gores film, bør de ikke længere høre kritik, fordi det kan »forsinke og forplumre en proces, der gerne skulle føre til handling.« Lidt uelegant har Ege endda sammenlignet mine argumenter med Holocaust-benægtelse.

Men hvad er det formastelige, jeg har gjort? Jeg har pointeret, at Al Gore i sin film ensidigt kolporterer de allerværst tænkelige scenarier, uden at give en fornemmelse af størrelsesorden og uden overhovedet at fortælle, hvad FN's tusindvis af videnskabsfolk anser for langt mere sandsynligt. En sådan tilgang er ikke kvalificerende for en bedre dansk debat.

Et klart eksempel er vandstandsstigningen fra global opvarmning. FN's klimapanel vurderer, at vi vil se en stigning mellem 9-88 cm, med gennemsnittet for modellerne på 30-50 cm, over de næste 100 år. Men i stedet snakker Al Gore kun om syv meters havstigning. En 14-ganges overdrivelse.

Alligevel forsvarer Hedegaard og Ege filmen. FN's klimapanel taler nemlig i et underafsnit om syv meter. Hvis vi fortsætter med at udlede massive mængder af CO₂ i tusindvis af år, så er det muligt at det vil kunne føre til en afsmeltning af Grønland og dermed en syv meters vandstandsstigning. Men en massiv CO₂-udledning over de næste mange hundrede år er helt usandsynlig. Er der så rimeligt at tage et ganske usandsynligt scenarie, der udspiller sig ikke på hundrede, men mange tusind år, og bruge det som sin eneste information om havstigning?

I både filmen og bogen spiller eksemplet en meget fremtrædende rolle - vi bliver vist den ene skræmmende animation efter den anden, hvor vi ser havene stige syv meter for at oversvømme først Florida, så San Francisco, New York, Holland, Calcutta, Beijing og Shanghai. Og intet sted nævner Al Gore at dette er meget usandsynligt, og at det kun vil ske over tusinder af år, men forlader sig i stedet på lyneffekten fra de 20 sekunders klip. Det er klart, at havde Al Gore vist den mere relevante information på 30-50 cm over de næste hundrede år, ville man nærmest ikke kunne have set ændringerne på hans filmklip - men er det et godt argument for at overdrive 14 gange?

Tilsvarende undlader Al Gore også at sætte problemet i sammenhæng - i sidste århundrede steg vandstanden mellem 10-25 cm, uden det blev et væsentligt problem. 30-50 cm over dette århundrede vil derfor være et større, men formentlig ikke et stort, problem. Selv hvis man tager de syv meter alvorlig over de næste tusinder af år, betyder det stadig kun 35 cm hvert århundrede, men det fortæller Al Gore os heller ikke.

Hedegaard og Eges forsvar ender med at blive et carte blanche for, at Al Gore selv må vælge sin tidshorisont og undlade at informere publikum om den. Men er det rimeligt at tale om politik over tusinder af år? Det svarer til at man i Romerriget skulle have planlagt politikker for i dag. Hvad er konsekvensen af uddannelsespolitik eller velfærds politik på en sådan tidsskala?

Det kræver ikke meget fantasi at forestille sig, at Hedegaard og Ege ikke ville give deres politiske modstandere et tilsvarende spillerum. De ville reagere med retskaffent raseri, hvis en olielobbyist latterliggjorde bekymringerne om havstigningen, fordi den kun vil være 3 millimeter. Det er både sandt, og det står i FN's klimareport. Men det gælder kun stigningen over ét år - og et sådant valg af tidshorisont ville heller ikke være en rimelig måde at informere befolkningen på.

Man får desværre alt for let fornemmelsen af, at det i denne diskussion er okay at lyve lidt, når det bare er i en god sags tjeneste.

Den fornemmelse forstærkes, når Connie Hedegaard forsvarer Al Gore: »Han kan da ikke fortælle alle nuancer i en film, der varer halvanden time« Hvabehar? Gore havde kun tid til at lave de allerværste overdrivelser og skræmmekampanjer, men ikke tid til at informere fornuftigt og afbalanceret? Der var tid til at vise syv lange og ens videoklip hvor regioner en efter en bliver oversvømmet. Det forekommer ubegribeligt godtroende at mene - eller politisk kynisk at acceptere - at Al Gore ikke havde tid til at fortælle publikum og os, at scenariet er absolut usandsynligt. At han ikke havde tid til at fortælle, at det kun sker over mange tusinde år. At et sådant usandsynligt tilfælde stadig kun svarer til maksimalt 35 cm over de næste hundrede år. At det kun er moderat forskelligt fra tidligere havstigninger.

At Connie Hedegaard finder tidsargumentet seriøst understøttes af, at det gentages på Miljøstyrelsens hjemmeside. Og Al Gore benytter sig af hendes tilladelse til selektivitet igen og igen gennem filmen. Han viser os, hvordan gletschere er blevet stadig mindre over de sidste 50 år. Men desværre har han ikke tid til at informere os om, at de har været aftagende siden slaget ved Waterloo i begyndelsen af 1800-tallet - længe før den menneskeskabte drivhuseffekt.

Gore viser os masser af billeder af de 2 pct. af Antarktis, der er blevet voldsomt varmere, men når ikke lige at informere om, at hele Antarktis bliver koldere. Han når heller ikke at fortælle os, at FN's klimapanel faktisk vurderer, at Antarktis over hele dette århundrede vil få mere is, ikke mindre, og derfor faktisk modvirke vandstandsstigning.

Han har tid til at vise, der bliver mindre havis på den nordlige halvkugle, men må løbe videre inden han kan nævne, at der bliver mere is på den sydlige halvkugle.

Han når at opregne skræmmende sygdomme som SARS, Ebola og fugleinfluenza i samme sætning som global opvarmning, men når ikke at fortælle, de intet har med opvarmningen at gøre.

Han fortæller os om de mange ekstra dødsfald i Europa på grund af varmen, men er straks videre inden han kan fortælle os, at de helt vil blive overskygget af op til 10 gange færre dødsfald på grund af mindre kulde.

Gore bruger masser af tid til at fortælle om de stigende økonomiske tab fra vejrskader. De viser i følge Gore direkte den økonomiske effekt af global opvarmning. Men han når ikke at fortælle os, at analytikere er enige om, at hele eller næsten hele stigningen kommer fra, at langt flere mennesker har flere goder tættere på udsatte områder. Hvis alle orkaner havde ramt USA med den nuværende fordeling af befolkning og goder, så ville den største skade ikke have været forårsaget af Katrina, men af en orkan i 1926.

Gore har masser af tid til at få os til at konkludere, at orkan Katrina var forårsaget af global opvarmning. Gore fortæller os om, hvordan det varme, varme Caribien pumpede Katrina stærkere og stærkere, men han har ikke tid til at fortælle os, at da Katrina ramte New Orleans, var den ikke en magtfuld Kategori 5 orkan, men en mildere Kategori 3. Katrina blev en katastrofe fordi digerne brød sammen, på grund af dårligt design og vedligeholdelse.

Gore dvæler ved beskrivelsen af videnskaben omkring orkaner. Han hævder, at den videnskabelige konsensus siger, at global opvarmning gør orkaner mere destruktive. Men dette er simpelthen forkert - de førende videnskabsfolk på området siger, at vi endnu ikke ved, om dette er tilfældet. Den videnskabsmand Gore selv henviser til siger, det ville være »absurd at tilskrive Katrina katastrofen til global opvarmning.« Men de udtalelser mener Connie Hedegaard altså ikke, at der var tid til også at bringe. Mens Al Gores udeladelsessynder fortsætter og fortsætter, bliver Hedegaards accept stadig mere tyndslidt.

Gore finder - ligesom Hedegaard - at løsningen hedder Kyoto Protokollen. Denne aftale, som han hjalp med at forhandle, vil skære i-landenes CO-udledning med 30 pct. i 2010. Men selv hvis alle nationer gennemførte dette i resten af århundredet, ville det gøre meget lidt godt til en meget høj pris - det ville udsætte opvarmningen i seks år i 2100 for en årlig omkostning på 150 milliarder dollars.

Kyoto ville ikke have reddet New Orleans fra Katrina. Men bedre dige og vedligeholdelse kunne have gjort det. Mens Gore forhandlede utrætteligt for Kyoto, ville en bedre brug af ressourcerne have sørget for et bedre orkanforsvar.

Bedre brug af ressourcerne er nøglepointen her. Ulandene vil blive langt hårdest ramt af global opvarmning fordi de har varmere klima og færre ressourcer. Kyoto vil ikke forhindre dette i at ske. Men nationerne har langt mere presserende problemer, vi let kunne løse. For halvdelen af Kyotos omkostning kunne vi give rent drikkevand, kloakering, basal sundhedshjælp og uddannelse til hvert eneste menneske på kloden. Skulle det ikke være en højere prioritet?

Når Connie Hedegaard forsvarede Gore's film og hævder, at den gør os »klogere«, og er »god at få forstand af « påtager hun sig ansvaret for et beskæmmende skred i miljødebatten. Et skred væk fra fakta. Det viser ikke ligefrem stor tillid til egne argumenter, når man opfordrer medierne til at ignorere kritikken og i stedet giver carte blanche til skræmmeprofeternes overdrivelser.